

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

(Azori-szigetek)

Vulkántúra az óceánon

A Pico csúcsa – még repülőből

A Portugáliához tartozó Azori-szigetek helyén hosszú időn át az Atlanti-óceán hullámzott. A víztükröt először a mai Santa Maria térségében törte át a láva, majd mintegy 4 millió évvel ezelőtt geológiai szempontból felgyorsultak az események. Az óceáni bazaltvulkánosság eredményeként egymás után bukkantak fel az újabb és újabb szigetek, végül utolsóként a Pico is a felszínre emelkedett. A 270 ezer éve kezdődött és több hullámban lezajlott kiemelkedés olyan jól sikerült, hogy a sziget hasonló nevű, 2351 méteres csúcsa ma Portugália legmagasabb pontját jelenti. A kilenc tagú szigetlánc darabjai három nagy csoportban helyezkednek el, nyugaton és keleten két-két, a központban pedig öt szigettel. Túránk fő célja a centrális fekvésű Pico csúcsának megmásítása volt. A szigetek felfedezése portugál hajósok nevéhez fűződik, akik a 15. század első felében a madarak útját követve jutottak el Santa Mariára és Sao Miguelre, de a szigetecsoport elnevezése is a madarakhoz köthető. Az acor portugálul héját jelent, a korabeli utazók ezeket a madarakat vélték felfedezni a szirtek fölött. Így lett az új terület neve Acores, magyarul Azori-szigetek.

Tengerparti látkép (Faial-sz.)

SATA(N)I UTAZÁSOK

A szigetecsoport tagjai tisztes távolságban fekszenek egymástól, kompjárat csak a közeli pontokat köti össze. A távolabbi szigetekre mind a turisták, mind a helybeliek repülővel járnak, a szigetecsoport SATA néven saját légitársaságot működtet. Lisszaboni gépünk Sao Miguel szigetén, Ponta Delgadában landolt, innen mi is a SATA járatával indultunk tovább. Szerencsére a repülőtér a városka közelében épült, így jutott idő rövid sétára a szigetecsoport egyik fővárosában. Igen, a helyi vezetők igyekeztek egyik vagy másik település dominanciáját elkerülni, ezért az Azori-szigetek kormánya Ponta Delgadában, a bíróság Terceira szigetén, Angra do Heroísmo városában, míg a parlament Hortában, Faial szigetén kapott helyet. Ez a felosztás egyúttal biztos megélhetést jelent a SATA alkalmazottainak is.

Óceáni fekvésének köszönhetően a szigetek időjárása rendkívül szeszélyes. A gyorsan változó körülmények miatt itt is elmondhatjuk azt, amit Izlandon: ha süt a nap, akkor esni fog az eső; ha nem süt, akkor már esik is. Előszerezonnak számító májusi utunk során a csapadék minden formájával találkozunk, a

csúcsmászást pedig két napig halogattuk, mire nekivágtunk. Havazásra ilyenkor már csak a legfelső régióban lehet számítani, és a hó a vulkáni utóműködés hatására hamar elolvad.

REGISZTRÁCIÓ ÉS GPS-JELADÓ KÖTELEZŐ!

A túra kiindulópontját jelentő Casa da Montanha 1200 méteren épült, itt érdeklődtünk, szükség lehet-e a túrán hágóvasra. Az alkalmazott még a crampon szót sem értette, joggal bíztunk tehát abban, hogy extrém körülményekre nem kell számítani. Mászási díj nincs, a regisztráció azonban kötelező, és a csoportok karra szerelhető jeladós GPS-t is kapnak a túra idejére. A fiatal lávafelszínen rossz látási viszonyok esetén a tájékozódás rendkívül nehéz, a műszer elsősorban a mentőcsapatok munkáját könnyíti. Az eltévedés gyakori, tragédia azonban szerencsére ritkán történik. A szomorú esetek egyike volt, amikor 20 éve egy angol túrázó úgy eltűnt, hogy sohasem találták meg. Az évför-

Irány a csúcs

duló emlékére nemrég a fia járt a szigeten és megmászta a Pico csúcsát. Tavaly egy amerikai hölgyre a túra másnapján, egészen közel Casa da Montanhához találtak rá, de már nem tudtak rajta segíteni. Kedvező időjárás esetén a csúcs látható, és különösebb alpinista képzettség vagy felszerelés nélkül is elérhető, rossz időben azonban ajánlott a vezetővel történő túrázás.

A JELZÉSEK JÓL LÁTHATÓK... LENNÉNEK

Mászásunk reggelén verőfényes napsütés fogadott, ami egészen addig tartott, amíg a hegyi házikó parkolójáig jutottunk. Feljebb a ködszítálás és a szél váltogatták egymást. Néhány másodpercre a szomszédos sziget panorámája is felvillant, majd újra a fehérség vett körül minket. Útközben számos lávabarlangot is láttunk. A vízszintes járatok mellett aknákat is találtunk, falukon nittfülek fityegtek, láthatóan feltárt és kutatót barlangokról van szó. Turistajelzéseként a közúton használt fényvisszaverő oszlopok szolgálnak, nagyobb részüket sajnos többől kitorve találtuk. A kráterperem után rövid laposabb terület következett,

Merész vonalak (Sao Jorge-sz.)

Horta, Faial fővárosa

majd újabb meredek emelkedőn felmászva értük el a csúcst. A három vulkáni fázisban kialakult Pico a külső szemlélő számára úgy néz ki, mintha egy nagyobb hegy tetejére valami óriás egy pici, különálló csúcst biggyesztett volna. A hegytetőn a ködszítálás mellett az utóvulkáni tevékenység nyomán keletkező gőzfeláramlás is rontotta a látási viszonyokat. A panoráma elmaradt, fáradozásunkért a meleg levegő je-

Kifelé egy lávabarlangból (Pico-sz.)

lentett némi kárpótlást. És persze a csúcscsőt illetve a „csúcscsőr”, amire alkalmi szerb túratársunk, Mihajlo hívott meg a Casa da Montanhába történő visszaérkezésünk után.

TAXIVAL – BARÁTI ÁRON

A szigetvilág igazi itala azonban a bor, Pico szőlőművelése az UNESCO Világörökség része. A bazaltkerítések között tengődő csenevész szőlőket először felhagyott ültetvénynek tartottuk, de alaposabb megtekintés után frissen metszett tőkét, néhol éppen permetező gazdát láttunk. A lávafelszínen termő szőlőből többféle nedű készül, köztük a borkultúrát alapító atya nevét viselő Frei Gigante. Vadságában és szélyességében is megkapó tájat hagytuk magunk mögött, amikor elhajóztunk Pico szigetéről és véleményünk alapvetően Sao Jorge és Faial bebarangolása után sem változott meg. Sao Jorge szigete a kirándulók paradicsoma. Még szállásunk sem volt, de a kikötő közelében

található kis utazási irodában máris nagy köteg prospektust nyomtak a kezünkbe, melyen a sorszámozott, rövidebb-hosszabb útvonalak szerepeltek. Körtúra híján a bérelt autót érdemes a célban hagyni és a kiindulási pontra taxival visszamenni. A helyiek mindezt jól ismerik, a túrák gördülékenyen, ugyanakkor baráti áron szervezhetők. Eltévadni – egy figyelemre méltó újításnak köszönhetően – szinte lehetetlen. Nemcsak a turistajelek gyakoriak, de áthúzott jelzés mutatja, amennyiben egy kanyart elvéve rossz irányba haladunk.

Az útvonalak egy része tanösvény jellegű, ahol ismertető táblák mutatják be a környék jellegzetességeit és élővilágát. Azon talán senki nem lepődik meg, hogy az óceán közepén fekvő sziget növényzetében sok az endemikus faj vagy legalábbis változat. A táblákon egymás után olvashatjuk: Erica azorica, Laurus azorica és így tovább. A közeli Faial szigetén éppen befejezéshez közeledik egy botanikus kert létrehozása, melyben a szigetek jellegzetes növényeit kívánják összegyűjteni és bemutatni.

A VULKÁNOSSÁG JELEI ÉS JEGYEI

Faial legfőbb látványossága egy hatalmas vulkáni kaldera, mely kb. 8 kilométeres túrával járható körbe. Aki nyáron érkezik, virágzó hortenziák között éri el a kráterperem és a sziget legmagasabb pontját, az 1043 méteres Cabeco

A Pico tetején

Gordot. A csúc magassága jóval elmarad a Pico mögött, a Faial azonban nem szunnyad. Az Azori-szigetek legutóbbi vulkánkitörésére 1957-ben a sziget északi csücskében került sor. A közeli világítótorony rövidesen azon kapta magát, hogy egy hamutengerből emelkedik ki. Az épület torzója ma is áll, alagsorában pedig igényes múzeumban mutatják be a vulkánosság szerepét bolygónk változó arculatának kialakulásában. Az épület közelében éppúgy, mint a szigetlánc más pontjain minderről személyesen is meggyőződhetünk. Ezen sem szabad azonban meglepődni. Földünk leghosszabb hegyláncán, az óceán mélyén húzódó Középtlanti-hátság tenger felé emelkedő vulkánjain járunk éppúgy, mintha a távoli Kanári-szigeteken vagy Izlandon túráznánk.

Látkép Sao Jorge szigetén